

Høringsnotat

Forslag til endringer i energiloven og
energilovforskriften om prisregulering av
fjernvarme med mer

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Gjeldende rett.....	4
2.1	Energiloven.....	4
2.2	Plan- og bygningsloven.....	5
2.3	Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger.....	5
2.4	Konkurs.....	6
3	Behov for endringer.....	6
3.1	Innledning	6
3.2	Ny nettleiestruktur i 2022	6
3.3	Individuelle avtaler	7
3.4	Andre forhold	7
4	Departementets forslag	8
4.1	Bakgrunn	8
4.2	Videreføring av maksimalprisregulering	9
4.3	Virkeområde	9
4.4	Metode for å fastsette maksimal fjernvarmepris	10
4.5	Unntak fra prisreguleringen	13
4.6	Kostnader for tilknytning til et fjernvarmeanlegg.....	13
4.7	Fjerning av fast årlig avgift	14
4.8	Krav til faktura	14
4.9	Konkurs.....	15
4.10	Ikrafttredelse	17
5	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	17
5.1	Fjernvarmekunder.....	17
5.2	Fjernvarmeselskap.....	19
5.3	Statlige myndigheter	20
6	Merknader til lov- og forskriftsforslaget.....	21
6.1	Merknader til lovforslaget	21
6.2	Merknader til endringsforskrift.....	24
7	Forslag til lov- og forskriftsendringer.....	28
7.1	Forslag til endring i energiloven	28
7.2	Forslag til endring i energilovforskriften.....	30

1 Innledning

Energidepartementet (departementet) foreslår i dette høringsnotatet endringer i energiloven og energilovforskriften om prisregulering av fjernvarme. Høringsnotatet inneholder også forslag til ny bestemmelse om midlertidig drift og sikring av fortsatt fjernvarmeleveranse ved eventuell konkurs hos fjernvarmekonsesjonær.

Departementet ønsker å legge til rette for stabile og gode rammevilkår for fjernvarmebransjen og samtidig ivareta kundene som bruker fjernvarme. Fjernvarme utgjør en viktig del av energisystemet, og bidrar til å avlaste strømmettet, særlig vinterstid. Behovet for kraft er økende, og bruk av fjernvarme kan frigjøre kraft og nett til andre formål. Fjernvarme kan også utnytte energiresurser som ellers ville gått tapt, har små virkninger for natur og arealbruk, og kan ha en viktig beredskapsverdi. En betydelig mengde bygninger i privat og offentlig tjenesteyting, samt om lag 300 000 husholdninger, varmes opp med fjernvarme, og det finnes et teknisk potensial for å bygge ut mer fjernvarme.

Fjernvarmeselskapets kostnader knyttet til leveranse av fjernvarme inkluderer både kostnader til distribusjonssystem (rørnett) og energiproduksjon. Fjernvarme er naturlig monopolvirksomhet, der kundene i ulik grad er bundet til sine leverandører. Samtidig konkurrerer fjernvarme med andre oppvarmingsløsninger. Hensikten med prisreguleringen er å beskytte kundene mot at fjernvarmeleverandørene utnytter sin posisjon og tar en urimelig høy pris. Prisreguleringen av fjernvarme ble innført i 1987. Reguleringen har i hovedsak vært uendret siden, men samtidig har energimarkedet gjennomgått store endringer. Departementet mener derfor det er behov for en oppdatering av regelverket.

Forslag til nye bestemmelser om prisreguleringen innebærer i hovedsak en videreføring av dagens maksimalprisregulering. Det foreslås tydeliggjort at prisreguleringen gjelder for all leveranse fra fjernvarmeselskap med konsesjon, uavhengig av om kundene er ilagt tilknytningsplikt eller ikke. Departementet foreslår at maksimal tillatt fjernvarmepris fortsatt tar utgangspunkt i prisen på elektrisk oppvarming, det vil si den totale kostnaden som strømkundene betaler: Strømpris, administrasjonskostnad (påslag), nettleie og avgifter. Forslaget innebærer en oppdatert metode for beregning av nettleiedelen av maksimal fjernvarmepris overfor husholdninger, slik at fjernvarmepris i større grad reflekterer de faktiske nettkostnadene ved bruk av strøm til oppvarming.

Forslaget innebærer at fjernvarmeselskapene kan velge å bruke timespriser for næringskunder, noe som har vært etterspurt av fjernvarmebransjen. Videre foreslår departementet å fjerne bestemmelsen om at kunder med tilknytningsplikt kan ilegges en fast årlig avgift, for å unngå at reguleringen gir en unødvendig binding mellom fjernvarmeselskap og kunde. Økt avtalefrihet har vært etterspurt av flere aktører, for eksempel for å kunne inngå fastprisavtaler. Forslaget innebærer at både husholdningskunder og andre kunder kan inngå tidsbegrensede avtaler som avviker fra prisreguleringen. Slike avtaler kan kun inngås dersom både fjernvarmeselskap og kunde ønsker det. I tillegg foreslås enkelte andre tydeliggjøringer og endringer i prisreguleringen.

Departementet tar sikte på samtidig ikrafttredelse 1. januar 2028 for de foreslåtte lov- og forskriftsendringene.

2 Gjeldende rett

2.1 Energiloven

Konsesjon

Etter energiloven § 5-1 kan ikke fjernvarmeanlegg bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging og utvidelse av fjernvarmeanlegg. Konsesjonsplikten er nærmere regulert i energilovforskriften § 5-1. Bestemmelsen fastslår at det er fjernvarmeanlegg med ytelse over 10 MW som er konsesjonspliktig. Det er NVE som behandler og avgjør søknad om konsesjon for fjernvarmeanlegg.

Anlegg med lavere ytelse enn 10 MW kan konsesjonsbehandles i de tilfeller det er ønskelig å oppnå tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 27-5. Tilknytningsplikten innebærer at byggverk som føres opp innenfor et konsesjonsområde for fjernvarme, og der tilknytningsplikt for tiltaket er bestemt i kommunal plan, skal byggverket knyttes til fjernvarmeanlegget. Det er mulig å gjøre helt eller delvis unntak fra tilknytningsplikten.

Pris

Fjernvarmeanlegg som leverer fjernvarme til eksterne kunder og som har konsesjon etter energiloven § 5-1, er i dag underlagt prisregulering etter energiloven § 5-5. Prisreguleringen setter en øvre ramme for den tillatte prisen et konsesjonsgitt fjernvarmeselskap kan ta for å levere fjernvarme til kundene sine. Bestemmelsen i § 5-5 første ledd regulerer hvilke momenter fjernvarmeselskapet kan inkludere i beregningen av fjernvarmeprisen.

I energiloven § 5-5 første ledd første punktum er det angitt at vederlag for fjernvarme kan beregnes i form av tilknytningsavgift, fast årlig avgift og pris for bruk av varme. Vederlaget kan dermed bestå av både faste ledd og et variabelt forbruksledd.

Energiloven § 5-5 første ledd annet punktum fastslår at prisen på fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde. Det er samlet pris som faktureres til kunden, inkludert eventuelle faste avgifter og bruksavhengige kostnader, som ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming. Gjennom forvaltningspraksis har det blitt avklart at tilknytningsavgift ikke skal omfattes av prisreguleringen, forutsatt at disse kostnadene er spesifisert i et adskilt beløp i fakturaen. Størrelsen på tilknytningskostnaden er ikke regulert i dag. Det er kun beskrevet i en veileder fra NVE om rammer for utbygging og drift av fjernvarme slik:

«Hvis det velges å ta en tilknytningsavgift, skal denne ta utgangspunkt i de kundespesifikke kostnader selskapet har ved å tilknytte den spesielle kunden. Dette gjelder altså avgreiningen fra hovedrøret til kunden og kundesentral i bygget. Kundens andel av det generelle rørnett skal dekkes av den generelle tariffen (fastledd og energiledd).»

Prisreguleringen gjelder for alle kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon. Dette inkluderer både boliger og yrkesbygg, og kunder med og uten tilknytningsplikt. Kunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon, ofte omtalt som nærvarmeanlegg, er i forvaltningspraksis tolket til å ikke være beskyttet av maksimalprisreguleringen.

Etter energiloven § 5-5 tredje ledd har enhver som har tilknytningsplikt, dvs. er pålagt å tilknytte seg fjernvarmeanlegg etter plan- og bygningsloven § 27-5, rett til å klage til konsesjonsmyndigheten over priser og andre leveringsvilkår. Konsesjonsmyndigheten kan gi pålegg om endringer av prisen eller leveringsvilkårene for kunder med og uten tilknytningsplikt.

Etter energiloven § 5-5 fjerde ledd skal abonnenter betale tilknytningsavgift og fast årlig avgift uavhengig av om fjernvarme faktisk brukes eller ikke. Plikten gjelder kun de kunder som er pålagt tilknytningsplikt i medhold av plan- og bygningsloven § 27-5.

Måling og fakturering

Energiloven § 5-8 gir departementet hjemmel til å gi forskrift om bl.a. måling og fakturering av fjernvarme og av energibruk i hver enkelt bruksenhet i bygninger som har felles varmeanlegg for romoppvarming eller tappevann. Forslag til forskrift som omhandler dette planlegges sendt på høring høsten 2026.

2.2 Plan- og bygningsloven

Av plan- og bygningsloven § 27-5 fremkommer det at dersom et byggverk oppføres innenfor et konsesjonsområde for fjernvarme og tilknytningsplikt er bestemt i plan, skal byggverket tilknyttes fjernvarmeanlegget. Det er kommunen som bestemmer om det skal fastsettes tilknytningsplikt i kommunale planer. Tilknytningsplikten gjelder ved oppføring av nye bygg og når bygg totalrenoveres.

2.3 Lov om Norgespris og strømstønad til husholdninger

Norgespris og strømstønad til husholdninger som bruker fjernvarme ble innført 1. oktober 2025 for å sikre økonomisk stønad og forutsigbare fjernvarmepriser for husholdningsforbruk. Ordningene er regulert i lov om Norgespris og strømstønad¹ og forskrift om Norgespris og strømstønad til husholdninger som bruker fjernvarme². Regelverket opphevet den tidligere midlertidige strømstønadsloven med tilhørende forskrifter³.

Norgespris og strømstønad har ikke betydning for reguleringen av maksimalprisen på fjernvarme. Norgespris og strømstønad eksisterer på siden av maksimalprisreguleringen etter energiloven § 5-5, og beregnes ut fra spotprisen på elektrisitet, referanseprisen i Norgeprisordningen og terskelverdien i strømstønadsordningen.

¹ [Lov 20. juni 2025 nr. 44 om Norgespris og strømstønad til husholdninger.](#)

² [Forskrift 8. september 2025 nr. 1792 om Norgespris og strømstønad til husholdninger som bruker fjernvarme.](#)

³ [Midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter og bl.a. midlertidig forskrift 1. juni 2022 nr. 952 om prisregulering av fjernvarme til husholdninger med og uten tilknytningsplikt.](#)

2.4 Konkurs

Energiloven har ingen særbestemmelser for tilfeller av konkurs hos eller gjeldsforhandling/rekonstruksjonsforhandling for fjernvarmeselskap. Konkursbehandling i et fjernvarmeselskap følger de alminnelige reglene i lov om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven). Med konkurs menes tilfeller med tvungen avvikling av fjernvarmeselskapet som følge av insolvens, jf. konkursloven § 60, jf. § 61.

Reglene om gjeldsforhandling i konkursloven er erstattet av midlertidig lov om rekonstruksjon for å avhjelpe økonomiske problemer som følge av utbrudd av covid-19 (rekonstruksjonsloven), som også gjelder for fjernvarmeselskap. Det bemerkes for ordens skyld at det nylig er vedtatt nye regler om rekonstruksjonsforhandling, jf. lov 19. juni 2026 nr. 48, som vil erstatte den midlertidige rekonstruksjonsloven og gjeldsforhandlingsreglene i konkursloven. Loven settes i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Lov om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) regulerer bl.a. skyldnerens kontraktsmessige forpliktelser (kapittel 7) ved konkurs og gjeldsforhandling/rekonstruksjonsforhandling.

3 Behov for endringer

3.1 Innledning

Prisreguleringen har i hovedsak vært uendret siden 1987, og består av en kortfattet lovbestemmelse som ikke er nærmere presisert i forskrift. Prisreguleringen har over tid blitt utviklet gjennom forvaltningspraksis og klagesaker, og det er nødvendig å gjøre en rekke vurderinger og beregninger for å avklare hva reguleringen betyr i et konkret tilfelle. Dette gjør det utfordrende for fjernvarmeselskapene, kundene og myndighetene å avgjøre om prisen er innenfor regelverket.

For å bestemme maksimal tillatt fjernvarmepris, må det være kjent hva prisen for elektrisk oppvarming ville vært dersom kundene hadde brukt strøm til oppvarming. Å beregne prisen for elektrisk oppvarming har siden prisreguleringen først ble innført blitt mer sammensatt, siden strømkostnadene nå varierer i tid og geografi, og er delt opp i strømpris, påslag, nettleie og avgifter. For at prisreguleringen skal være transparent og enkel å forstå og forvalte, har departementet vurdert at det er behov for en tydeligere regulering.

3.2 Ny nettleiestruktur i 2022

Den 1. juli 2022 trådte det i kraft en endring i forskrift for omsetningskonsesjonærer som medførte at fastleddet i nettleien for strøm skulle differensieres på grunnlag av kundens effektbruk. I tillegg ble det innført krav om at energileddet maksimalt kunne utgjøre 50 prosent av inntektene til nettselskapene fra hver kundegruppe. Dette gjorde at nettselskapene måtte endre innretningen på nettleien. Endringene som ble innført i 2022 medførte også at tidsdifferensierte energiledd ble mer utbredt, det vil si ulike priser per kWh avhengig av når på døgnet eller når i uken forbruket skjer.

Disse endringene i nettleiestrukturen skapte en utfordring ved beregning av tillatt maksimal fjernvarmpris, som defineres av prisen på elektrisk oppvarming, herunder nettleie. Dette gjaldt særlig for husholdningskunder. Hva nettleien ville vært hos en fjernvarmekunde dersom kunden i stedet hadde brukt strøm til oppvarming, er vanskelig å fastslå. Nettleien kan avhenge av både energiforbruk, effektbehov og når på døgnet og hvilken ukedag forbruket finner sted.

I behandlingen av klager på fjernvarmeprisen fra husholdningskunder benytter NVE i dag en midlertidig tilpasning til ny nettleiestruktur. For husholdningskunder beregnes nettleiedelen av fjernvarmeprisen basert på energileddet i nettleien slik det var i 2019, KPI-justert til det aktuelle året klagen gjelder. Metoden gjør at det over tid kan bli et avvik mellom fjernvarmeprisen og prisen for elektrisk oppvarming. Departementet mener det er behov for å etablere en oppdatert metode for beregning av nettleiedelen i forskrift.

3.3 Individuelle avtaler

En mulighet til å inngå ulike typer prisavtaler, for eksempel fastprisavtaler, kan være ønskelig for både kunder og fjernvarmeselskapene, og ble etterspurt av flere aktører i innspill til departementet i 2024.⁴ Dagens regulering gir ikke fleksibilitet til å inngå avtaler som setter prisreguleringen til side. Dette betyr at selv om både fjernvarmeselskap og kunde skulle ønske å inngå en prisavtale som i perioder blir høyere enn maksimalprisen, så er dette ikke tillatt. En slik hindring medfører en ulempe, for eksempel for kunder som av ulike årsaker ønsker forutsigbare energiutgifter.

Fjernvarmekundene består av ulike kundegrupper med ulik grad av binding til fjernvarme som oppvarmingssystem. Dette tilsier at kundene kan ha ulik grad av forhandlingsmakt og ulikt behov for beskyttelse gjennom en maksimalprisregulering. Dagens regulering tar ikke hensyn til slike forskjeller mellom ulike kundegrupper.

3.4 Andre forhold

Departementet ser at det er flere forhold som ikke er klart regulert og som skaper usikkerhet i anvendelse av dagens regler. Departementet ser behov for at regelverket tydeliggjør hvem som skal omfattes av prisreguleringen. Dette framgår ikke klart av dagens lovbestemmelse. Videre ser departementet behov for å klargjøre reglene om tilknytningskostnad og om årlig avgift for fjernvarme. Dette er begreper som brukes i dagens energilov, men som ikke er nærmere spesifisert i lov eller forskrift. Departementet ser også behov for å pålegge fjernvarmeselskap å synliggjøre maksimal tillatt fjernvarmepris på kundenes faktura, slik at kundene enkelt kan vite om fjernvarmeprisen ligger innenfor regelverket.

Dagens energiregelverk regulerer ikke tilfeller av konkurs særskilt. Etter departementets syn er det ønskelig at regelverket regulerer tilfeller ved konkurs i selskaper som driver konsesjonsgitte fjernvarmeanlegg. I lys av nyere erfaringer vil det etter departementets mening være fordelaktig å avklare enkelte sider av energimyndighetenes og konkursboets handlingsrom ved konkurs, og hvordan kunders forsyning av varme best mulig kan sikres i

⁴ Innspillene er publisert her: [Innspill til NVEs forslag til ny prisregulering for fjernvarme - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/innspill/Innspill-til-NVEs-forslag-til-ny-prisregulering-for-fjernvarme-id2814414)

en overgangsfase. Handlingsrommet bør komme frem i regler som sikrer forutsigbarhet og en effektiv håndtering i tilfelle konkursåpning.

4 Departementets forslag

4.1 Bakgrunn

NVE leverte 19. juni 2024 rapporten «NVEs forslag til ny prisregulering for fjernvarme».⁵ I rapporten gjennomgås aktuelle reguleringsformer for fjernvarmemarkedet. Flere ulike reguleringsformer samt fjerning av prisreguleringen blir i rapporten vurdert opp mot hensyn som transparens, forutsigbarhet, kundens kostnader, selskapenes inntjening og om reguleringen fremmer effektiv drift. Basert på disse vurderingene anbefalte NVE en videreføring av maksimalprisregulering med referanse i strømpris. NVE begrunnet dette særlig med at maksimalprisregulering gir god kundebeskyttelse og samtidig insentiver til kostnadseffektiv drift hos selskapene. I rapporten fra 2024 foreslo NVE også en oppdatert metode for å beregne nivået på tillatt maksimalpris. Rapporten fra NVE inneholdt ikke forslag til konkrete lov- og forskriftsendringer.

Departementet inviterte høsten 2024 til en innspillsrunde til NVEs rapport og mottok om lag 40 innspill. Mange aktører støttet en videreføring av maksimalprisregulering med referanse i strømpris, men flere var kritiske til den konkrete metoden som ble foreslått. Det var også flere aktører som mente at regelverket i større grad bør åpne for fastprisavtaler eller andre typer prisavtaler. Enkelte aktører mente at maksimalprisen for fjernvarme burde reflektere prisen på oppvarming ved bruk av varmepumpe, og ikke prisen på direkte elektrisk oppvarming. Departementet viser til de enkelte innspillene for nærmere omtale.⁶

NVE har i ettertid, på oppdrag fra departementet, arbeidet videre med saken, og gjort ytterligere vurderinger. Forslaget i dette notatet er basert på vurderinger og forslag til lov- og forskriftsendringer NVE leverte til departementet våren 2026. NVE anbefaler fortsatt en videreføring av maksimalprisreguleringen, og har foreslått en oppdatert metode for beregning av tillatt maksimalpris. I tillegg anbefaler NVE å øke handlingsrommet for egne avtaler knyttet til prising av fjernvarme, særlig for profesjonelle kunder. Ifølge NVE kan den alternative kostnaden til oppvarming variere fra kunde til kunde, som følge av bl.a. forskjeller i forbruksmønster og ulike muligheter for å etablere alternative oppvarmingsløsninger som varmepumper. NVE viser til at økt avtalefrihet og mer fleksibel prisdannelse kan bidra til at fjernvarmeprisen settes nærmere den alternative kostnaden til oppvarming i hvert enkelt tilfelle.

⁵ NVEs rapport fra 2024 finnes her:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f4a5acb9aced446081de6b6388febac0/nves-anbefaling-om-ny-prisregulering-for-fjernvarme.pdf>

⁶ Innspillene til NVEs rapport fra 2024 finnes her: [Innspill til NVEs forslag til ny prisregulering for fjernvarme - regjeringen.no](#)

4.2 Videreføring av maksimalprisregulering

Departementet er enig i NVEs vurderinger og mener at maksimalprisreguleringen bør videreføres. Et viktig hensyn er at mange fjernvarmekunder er tilknyttet fjernvarme som følge av at kommuner har vedtatt tilknytningsplikt. Et annet viktig hensyn er at når en kunde er tilknyttet, med eller uten tilknytningsplikt, så er det gjort investeringer for å tilpasse byggets varmesystem til fjernvarme, bl.a. gjennom utforming av bygningsmassen, rørlegg mv. Fjernvarmekunder kan derfor ikke bytte til annen oppvarmingsløsning uten at det innebære kostnader. Departementets forståelse er at hoveddelen av fjernvarmebransjen ønsker en videreføring av maksimalprisreguleringen. Departementet mener samtidig, i tråd med NVEs anbefaling og innspill fra flere aktører, at det bør åpnes for å inngå andre typer prisavtaler, dersom både kunde og fjernvarmeselskap ønsker det. Dette omtales i 4.5.

4.3 Virkeområde

Fjernvarmekunder både med og uten tilknytningsplikt er i større eller mindre grad bundet til fjernvarmeleverandøren og har behov for en beskyttelse mot urimelige priser. Departementet foreslår derfor at reglene tydeliggjør at prisreguleringen gjelder for all leveranse fra fjernvarmeselskap med konsesjon, uavhengig av om det er ilagt tilknytningsplikt. Dette er i tråd med slik dagens prisregulering praktiseres og innebærer at fjernvarmeselskap med konsesjonsgitte anlegg må tilby en prisregulert pris til alle sine kunder, inkludert kunder som er tilknyttet frivillig.

Departementet foreslår at reguleringen skiller mellom fjernvarmekunde med husholdningsforbruk og kunder uten husholdningsforbruk (næringskunder). Med husholdningsforbruk menes forbruk av fjernvarme i en privatbolig. Dette inkluderer for eksempel eneboliger, rekkehus, leiligheter og boligselskap. Husholdningsforbruk omfatter for eksempel ikke institusjoner hvor personer er bosatt og får dekket sine behov for kost, pleie og omsorg. Noen bygg består av både husholdninger og annen virksomhet. Av hensyn til et tydelig regelverk foreslås det at kunder med slike bygg blir regnet som kunde med husholdningsforbruk, selv om fjernvarmekunden ikke er husholdning. Dette gjelder kun dersom kundeforholdet har én felles fjernvarmemåler for hele forbruket.

Fjernvarme uten konsesjon (ofte omtalt som nærvarme) er i dag ikke omfattet av hverken prisregulering eller tilknytningsplikt. Nærvarme kan være alt fra små anlegg med noen få tilknyttede kunder, opp til større anlegg nær konsesjonsgrensen for fjernvarme på 10 MW. NVE anslår at det er om lag 250 fjernvarmeanlegg uten konsesjon i Norge. Tallene er imidlertid usikre.

NVE har overfor departementet foreslått at nærvarme som leveres til husholdningsforbruk bør omfattes av prisreguleringen, og viser til at nærvarmeanlegg opp mot 10 MW er store anlegg og kan ha mange kunder tilknyttet. NVE viser til at også kunder av nærvarmeanlegg, særlig husholdningskunder, kan oppleve en innlåsnings effekt og ha behov for en prisbeskyttelse på samme måte som kunder av konsesjonspliktige anlegg.

Departementet viser til at kunder av nærvarmeanlegg ikke ilegges tilknytningsplikt. Nærvarmeselskap er heller ikke tildelt en eksklusiv rett (monopol) i et område, slik som

fjernvarmeselskap med konsesjon er. Videre har energimyndighetene begrenset innsikt i nærvarmemarkedet, herunder eksisterende prisavtaler, og virkningen av en eventuell prisregulering er usikker. Departementet vurderer at behovet for, og konsekvensene av å inkludere nærvarme i prisreguleringen ikke er tilstrekkelig belyst. Departementet foreslår derfor at fjernvarmeanlegg uten konsesjon fortsatt holdes utenfor prisreguleringen. Departementet anser det imidlertid hensiktsmessig å innta en lovhjemmel som slår fast at departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser som regulerer fjernvarmeanlegg som ikke er konsesjonspliktige og for husholdningskunder av disse anleggene. Departementet ber særskilt om innspill til om nærvarme (fjernvarme fra fjernvarmeanlegg uten konsesjon), evt. avgrenset til husholdningsforbruk, bør prisreguleres, og i så fall om prisreguleringen foreslått her også er egnet for nærvarme.

4.4 Metode for å fastsette maksimal fjernvarmepris

Departementet foreslår at maksimal tillatt fjernvarmepris fortsatt tar utgangspunkt i prisen på elektrisk oppvarming, det vil si den totale kostnaden som strømkundene betaler: Strømpris, administrasjonskostnad (påslag), nettleie og avgifter. Dette tilsvarer den alternative energikostnaden ved bruk av elektrisitet til å varme opp et vannbårent anlegg. Departementet mener dette gir en rimelig øvre skranke for fjernvarmeprisen, fordi direkte elektrisk oppvarming er et reelt og valgbart alternativ for alle fjernvarmekunder. Departementet viser også til at selv om maksimalprisen tar utgangspunkt i elektrisk oppvarming, så kan fjernvarmeselskapene likevel velge å senke fjernvarmeprisen til et lavere nivå for å beholde eller tiltrekke seg nye kunder som kan benytte rimeligere oppvarmingsløsninger, for eksempel ulike varmepumpeløsninger.

Maksimal fjernvarmepris foreslås derfor systematisert som summen av fire deler:

- Strømprisdel som skal reflektere strømpris.
- Administrasjonsdel som skal reflektere påslaget som strømkunder betaler til strømsalgsselskapet for administrative kostnader.
- Nettleiedel som skal reflektere nettleie for strøm.
- Avgiftsdel som skal reflektere offentlige avgifter en strømkunde betaler for strøm.

4.4.1 Strømprisdel

Departementet foreslår at strømprisdelen settes til spotprisen for strøm i prisområdet der fjernvarmen leveres. Spotprisen fastsettes på kraftbørsen NordPool, for hvert prisområde i Norge.

Månedspriser for kunder med husholdningsforbruk

De fleste fjernvarmekunder med husholdningsforbruk er boligselskaper som består av flere boliger som avregnes samlet for alt fjernvarmeforbruket i boligselskapet. Den enkelte beboer har ikke kontroll på det totale fjernvarmeforbruket i boligselskapet. Det betyr at den enkelte sluttbruker har liten mulighet til å påvirke fjernvarmeregningen ved å flytte forbruk, for eksempel fra en time med høy pris til en time med lavere pris. I tillegg er den tekniske reguleringsevnen for vannbårne anlegg begrenset og det er dermed begrenset hvilken nytte en enkeltstående beboer kan oppnå ved for eksempel timespriser. Departementet foreslår

derfor at strømprisdelen for kunder med husholdningsforbruk fortsatt baseres på et uvektet gjennomsnitt av spotprisen på strøm over en måned.

Mulighet for timespriser for kunder uten husholdningsforbruk

I motsetning til mange fjernvarmekunder med husholdningsforbruk, er det ofte bare én eller noen få sluttbrukere bak måleren til fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk. Det betyr at den enkelte sluttbruker har større kontroll på forbruket og i større grad kan påvirke fjernvarmeregningen, for eksempel ved å flytte forbruk fra timer med høy pris til timer med lav pris. Det kan derfor være hensiktsmessig å videreføre et prissignal per time til denne typen kunder. For kunder uten husholdningsforbruk foreslår departementet å legge til rette for at timespriser kan benyttes ved at strømdelen av tillatt fjernvarmepris blir oppad begrenset til spotprisen for strøm i hver time. Dersom timespriser brukes, må fjernvarmeforbruket måles time for time og fjernvarmeselskapet må oppgi priser per time. Prisene som i så fall skal benyttes, må være publiserte timespriser per budområde som er formidlet av kraftbørs, for eksempel Nord Pool eller Epex Spot. Fjernvarmeselskapet må også på forespørsel fra kunden kostnadsfritt tilgjengeliggjøre data om kundens timesforbruk.

4.4.2 Administrasjonsdel

Departementet foreslår at det inngår en administrasjonsdel i maksimal fjernvarmepris som gjenspeiler at strømkunder betaler et påslag ved kjøp av strøm. Påslaget som ulike strømkunder betaler, varierer. Departementet foreslår at administrasjonsdelen settes til 3,5 øre per kWh, som tilsvarer nivået i dagens forvaltningspraksis for behandling av klagesaker om fjernvarmepris. Departementet legger til grunn at NVE, som en del av arbeidet med å forvalte regelverket, vil følge med på om nivået på administrasjonsdelen er rimelig, og ved behov vil departementet justere nivået.

4.4.3 Nettleiedel

Nettleiedel for kunder med husholdningsforbruk

Departementet foreslår at nettleiedelen for kunder med husholdningsforbruk baseres på gjennomsnittlig lokal nettleiekostnad. Departementet foreslår at nettleiedelen beregnes som 80 pst. av nettselskapets årlige inntekt fra husholdningskunder dividert med årlig mengde levert strøm fra nettselskapet til de samme kundene. Departementet foreslår at NVE årlig beregner og publiserer nettleiedelen for husholdningsforbruk for hvert nettselskap etter denne metoden, slik at fjernvarmekunder, fjernvarmeselskap og andre enkelt kan få informasjon om dette.

Deler av nettleien til en strømkunde kan anses som faste kostnader, som er uavhengig av forbruk. En fjernvarmekunde er normalt også strømkunde, og betaler allerede nettleie, herunder en andel som kan anses som faste kostnader. Departementet foreslår at dette hensyntas ved at kun 80 pst. av nettselskapets faktiske inntekt fra nettkunder i husholdningene inngår i nettleiedelen i maksimal tillatt fjernvarmepris.

Gjennom å fastsette nettleiedelen etter denne metoden vil maksimal tillatt fjernvarmepris være tettere koblet til strømkundenes nettleiekostnader, og over tid gi et bedre uttrykk for endringer i nettleie sammenliknet med dagens midlertidige forvaltningspraksis.

Nettselskapene leverer årlig data om inntekter og strømløyper til RME gjennom sin økonomiske og tekniske rapportering i eRapp⁷. For å beregne nettleiedelen i maksimal fjernvarmepris kan relevante data hentes fra denne åpne databasen. Fordi eRapp oppdateres etter årsskiftet hvert år, vil metoden beskrevet her innebære en viss tidsforsinkelse i datagrunnlaget som brukes. Metoden vil likevel innebære at nettleiedelen i tillatt maksimal fjernvarmepris blir jevnlig oppdatert.

Boligselskap vil ofte ha et strømforbruk som tilsier at de blir innplassert i en næringstariff hos nettselskapet. Tilsvarende kan det være kombinasjonsbygg med husholdningsforbruk som betaler næringstariff for nettleie. Av hensyn til et mest mulig tydelig og enkelt regelverk foreslår departementet likevel at nettleiedelen for alle kunder med husholdningsforbruk skal beregnes etter metoden beskrevet her, slik at husholdninger innenfor samme nettområde får samme maksimal tillatte fjernvarmepris.

Nettleiedel for kunder uten husholdningsforbruk

Departementet foreslår at metode for beregning av nettleiedelen for kunder *uten* husholdningsforbruk tar utgangspunkt i nettleien som nettselskapet i området har for næringskunder. Dette tilsvarer dagens forvaltningspraksis. Nettleien har noe ulik utforming i ulike nettselskap og kan ha ulik utforming avhengig av størrelsen på forbruket til kunden. Nettleien for de fleste næringskunder inneholder både et effektledd og et energiledd, og noen har også et fastledd. Dette innebærer at forbruket til disse kundene må måles per time for å finne maksimal fjernvarmeeffekt. For kunder uten timesmålt forbruk vil gjennomsnittlig timesforbruk (dvs. fjernvarmeforbruket i den aktuelle måneden delt på antallet timer i måneden) brukes som maksimalt effektuttak.

Dersom nettleien inneholder et fastledd, som ikke fastsettes etter størrelsen på effektuttaket, skal dette leddet ikke inngå i nettleiedelen. Departementet er klar over at for mindre næringskunder (under 100.000 kWh i året) så gjelder nettleie som ofte er lik nettleien for husholdningskunder, med en trappetrinnsmodell for beregning av fastledd. Dette betyr at også for mindre næringskunder (under 100.000 kWh i året) benyttes nettleien de ville betalt for strøm, med tilsvarende energi- og effektbehov. Et mulig alternativ er at disse kundene får en nettleiedel beregnet på samme måte som kunder med husholdningsforbruk, men departementet foreslår ikke dette. Departementet ber om særskilte høringsinnspill på fastsetting av nettleiedel for mindre næringskunder.

4.4.4 Avgiftsdel

Departementet foreslår at avgift på elektrisk kraft (elavgift) og innbetaling til energifondet (Enova-avgift) inngår i avgiftsdelen i prisreguleringen. Dette tilsvarer dagens forvaltningspraksis. Avgiftsdelen inngår i fjernvarmeselskapenes inntektsgrunnlag, i motsetning til avgifter for strøm som tilfaller staten.

⁷ eRapp er en tjeneste hvor alle omsetningskonsesjonærer har plikt til å levere økonomisk og teknisk rapportering. Det er mulig å lese mer på RME sine nettsider: [Økonomisk og teknisk rapportering \(eRapp\) - NVE](#).

Elavgiften kreves inn for alt strømforbruk, men i noen tilfeller har sluttbruker rett til avgiftsfritak eller redusert avgiftssats. Departementet foreslår at avgiftsdelen i tillatt maksimal fjernvarmepris inneholder elavgiften for strøm, tilsvarende hva den spesifikke kunden ville betalt dersom den benyttet strøm til oppvarming.

Enova-avgiften kreves inn fra strømkunder som et påslag på nettleien, som for tiden er 1 øre/kWh for husholdninger. Fjernvarmekunder betaler ikke Enova-avgift. Departementet foreslår at dette reflekteres i tillatt fjernvarmepris ved at et beløp tilsvarende Enova-avgiften inngår i avgiftsdelen i tillatt fjernvarmepris for kunder med husholdningsforbruk.

Sluttbrukere av strøm som ikke er husholdninger, betaler en fast Enova-avgift på 800 kroner per år per målepunkt-ID. Departementet foreslår at Enova-avgift ikke reflekteres i tillatt fjernvarmepris til fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk, siden disse kundene allerede betaler denne avgiften.

4.5 Unntak fra prisreguleringen

4.5.1 Kunder med husholdningsforbruk

Departementet foreslår at fjernvarmeselskap kan tilby tidsbegrensede prisavtaler som avviker fra prisreguleringen til kunder med husholdningsforbruk. For eksempel kan både kunde og fjernvarmeselskap ønske å inngå fastprisavtaler for å oppnå økt forutsigbarhet. Avtalen skal være skriftlig og kan inngås for maksimalt ett år av gangen. Bestemmelsene om maksimal tillatt fjernvarmepris, herunder krav om månedsbasert pris, vil ikke gjelde i slike tilfeller. Klagemulighet på fjernvarmepris vil falle bort i tidsperioden en eventuell annen frivillig inngått prisavtale gjelder. Tilsvarende vil NVEs påleggskompetanse opphøre i avtaleperioden. Fjernvarmeleveranse som følger maksimalprisreguleringen for fjernvarme, må imidlertid alltid tilbys som et alternativ, og fjernvarmeselskapet plikter å opplyse om denne muligheten. Fjernvarmeselskapene plikter også å informere kunden skriftlig før avtaleinngåelse at klageretten og NVEs påleggskompetanse opphører i avtaleperioden.

4.5.2 Kunder uten husholdningsforbruk

Departementet foreslår videre at fjernvarmeselskap kan tilby tidsbegrensede prisavtaler som avviker fra prisreguleringen, til fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk (for eksempel kunder med yrkesbygg). Avtalen skal være skriftlig og tidsbegrenset, men maksimal tidsperiode forslås ikke regulert. Klagemulighet på fjernvarmepris vil falle bort i tidsperioden en eventuell annen frivillig inngått prisavtale gjelder. Tilsvarende vil NVEs påleggskompetanse opphøre i avtaleperioden. Fjernvarmeleveranse som følger maksimalprisreguleringen for fjernvarme må imidlertid alltid tilbys som et alternativ, og fjernvarmeselskapet plikter å opplyse om denne muligheten. Fjernvarmeselskapene plikter også å informere kunden skriftlig før avtaleinngåelse at klageretten og NVEs påleggskompetanse opphører i avtaleperioden.

4.6 Kostnader for tilknytning til et fjernvarmeanlegg

Tilknytningskostnaden skal synliggjøre kostnadene ved en ny kundetilknytning til fjernvarmenettet, og bidrar til en kostnadsfordeling mellom kunden som utløser investeringen

og fjernvarmeselskapets øvrige kunder. Tilknytningskostnaden skal holdes utenfor beregningen av maksimalprisen på bruk av fjernvarme.

Departementet mener det er hensiktsmessig å regulere tilknytningskostnad i forskrift. Departementet mener at det kun er de faktiske kostnadene ved å koble fjernvarmekunden på fjernvarmenettet som skal inngå i tilknytningskostnaden. Dette gjelder altså avgreining fra hovedrørnett og til kunden og kundesentral i bygget. Kundens andel av løpende kostnader som for eksempel drift- og vedlikeholdskostnader for fjernvarmeanlegget, eller investeringer i hovedrørnettet eller varmesentraler skal ikke dekkes inn gjennom tilknytningskostnad. Departementet mener det er urimelig at kunder skal dekke kostnader for lange rørstrekk fram til bygget, som også kan brukes til leveranser til andre kunder. Dersom det er flere enn én kunde som kan tilknyttes den nye rørtraseen, skal fjernvarmeselskapet sørge for en forholdsmessig fordeling av kostnader mellom kundene. Dersom fjernvarmeselskapet ønsker å legge til rette for fremtidige kunder gjennom økt overføringskapasitet i rørnettet, skal selskapet sørge for en forholdsmessig fordeling av kostnader mellom kunde og fjernvarmeselskap, slik at kunden kun betaler for kapasitet til eget forbruk. Fjernvarmeselskapet står fritt til å velge å ikke ta tilknytningskostnad av kunden, eller dekke deler av kostnadene for tilknytning av kunden selv. Departementet foreslår at fjernvarmeselskapet må kunne dokumentere kostnader for tilknytning. På forespørsel fra kunde må fjernvarmeselskapet uten ugrunnet opphold gi innsyn i fullstendig kostnadsgrunnlag.

4.7 Fjerning av fast årlig avgift

Departementet mener reguleringen bør legge bedre til rette for at fjernvarmekundene ikke skal betale mer enn nødvendig for oppvarming. Kundens mulighet til å forhandle en bedre fjernvarmepris enn hva maksimalprisen tillater, fordrer at vedkommende har mulighet til å peke på alternative oppvarmingsløsninger. Departementet foreslår derfor å fjerne dagens mulighet for fjernvarmeselskapene til å ta en fast årlig avgift fra kunder med tilknytningsplikt. Departementets forståelse er at muligheten i liten grad blir praktisert. Dersom muligheten til å ta en fast årlig avgift skulle vært videreført, ville det være behov for å spesifisere denne nærmere. Departementet ser ikke behov for å videreføre denne muligheten.

4.8 Krav til faktura

Departementet foreslår at fjernvarmeselskapene pålegges å synliggjøre hva maksimal tillatt fjernvarmepris var i den aktuelle måneden på faktura. Bestemmelsen foreslås å gjelde både for husholdningskunder og andre typer kunder. Videre foreslås det at fjernvarmeselskapene skal synliggjøre hvilken effekt som ligger til grunn i beregning av maksimal tillatt fjernvarmepris for kunder uten husholdningsforbruk. For kunder uten husholdningsforbruk som måles på timenivå skal maksimal tillatt fjernvarmepris tilgjengeliggjøres for kunden på egnet måte. Formålet med bestemmelsen er at kundene enkelt kan lese om fjernvarmeprisen ligger innenfor den maksimal tillatte fjernvarmeprisen.

Departementet foreslår også at fjernvarmeselskap skal korrigere uriktig fakturert beløp dersom det en måned er fakturert fjernvarmepris høyere enn tillatt maksimal fjernvarmepris.

4.9 Konkurs

Departementet foreslår å innføre en bestemmelse om midlertidig drift og sikring av fortsatt fjernvarmeleveranse ved konkurs hos fjernvarmekonsesjonær.

Med konkurs menes tilfeller med tvungen avvikling av fjernvarmeselskapet som følge av insolvens, jf. konkursloven § 60, jf. § 61. Konkurs er i dag hovedsakelig regulert gjennom konkursloven og dekningsloven. Dette gjelder også ved konkurs i fjernvarmeselskap.

Tilgang til oppvarming er et grunnleggende behov i dagens samfunn, både for alminnelige forbrukere, for offentlig sektor og for privat næringsliv. Formålet med bestemmelsen er å sikre kundene fortsatt tilgang til fjernvarme i tilfeller der det åpnes konkurs i selskap som leverer konsesjonspliktig fjernvarme. Bestemmelsen avklarer også rammene for en eventuell midlertidig drift fra konkursboet og boets rettigheter og plikter.

Konsesjon til fjernvarmeanlegg gis til en bestemt innehaver, jf. energiloven § 2-4 tredje ledd. I tilfeller av konkursåpning er imidlertid den bestemte innehaveren som har fått konsesjon, avskåret fra å kunne drifte anlegget. For at et konkursbo lovlig skal kunne drifte midlertidig videre er det etter dagens regelverk nødvendig å overføre konsesjonen, eller unnta anlegget fra kravet om konsesjonsplikt dersom vilkårene for dette er oppfylt, jf. energilovforskriften § 5-1.

En sentral problemstilling ved konkursåpning er at konsesjonen til fjernvarmeselskapet ikke automatisk går over til konkursboet. På det tidspunkt konkurs blir åpnet i et selskap, mister eierne i selskapet den rettslige og faktiske muligheten til å disponere over selskapet, jf. konkursloven § 100. I stedet går disposisjonsmuligheten over til bostyrer i konkursboet. Selv om konkursboet overtar selskapets disponeringsrett etter konkursåpning, følger ikke selskapets konsesjon for fjernvarmeanlegget automatisk over til boet.

En konsesjon fører med seg flere plikter, bl.a. leveringsplikt til tilknyttede fjernvarmekunder. For et konkursbo vil en overføring av fjernvarmekonsesjonen innebære at konkursboet selv blir å anse som konsesjonær etter energiloven og dermed bringe med seg plikter som kan negativt påvirke muligheten for dekning av kreditorenes krav. Krav som følge av konsesjon kan øke risikoen for at konkursboet velger å ikke drifte anlegget midlertidig videre. Dette kan i så fall ha negative konsekvenser for fjernvarmekundene som mister varmeleveranser, men også for boet, da det er mer verdifullt å selge en virksomhet under fortsatt drift. Avhengig av anleggets størrelse eller plassering, kan en plutselig driftsstans også få betydning for kraftsystemet.

Departementet foreslår derfor at det uttrykkelig åpnes opp for at konkursboet, uavhengig av om det har erklært inntreden i skyldners avtaler, kan drifte et fjernvarmeanlegg med konsesjon videre i en midlertidig periode på inntil seks måneder fra konkursåpning. Slik midlertidig drift kan skje ved melding til departementet. Perioden kan forlenges ved søknad. Departementet foreslår videre at konkursboet etter søknad kan unntas fra prisreguleringen i energiloven § 5-5.

Energiloven har ingen hjemmel for å pålegge et konkursbo fortsatt drift av et fjernvarmeanlegg med konsesjon for en bestemt tidsperiode. Departementet mener imidlertid at offentlige hensyn for ivaretagelse av kunder og kraftsystemet kan tilsi pålegg av fortsatt drift av fjernvarmeanlegget, også dersom det er åpnet konkurs og konkursboet ikke velger å drifte fjernvarmeanlegget videre i en midlertidig periode. Departementet foreslår derfor en hjemmel til å pålegge midlertidig videre drift i visse tilfeller.

Påleggsmuligheten bryter med alminnelig konkursrett i den forstand at pålegget vil kunne medføre at virksomheten fortsetter helt eller delvis på kreditorenes regning i den pålagte perioden. Departementet mener likevel de samfunnsmessige hensynene bak forslaget kan veie tyngre enn hensynene til kreditor. Bakgrunnen for dette er særlig at oppvarming er et grunnleggende samfunnsmessig behov å kunne ivareta i kalde perioder, ut fra hensyn til liv og helse og til forsyningssikkerhet. Det vil kunne ha store samfunnsmessige konsekvenser dersom mange brukere av fjernvarme i slike situasjoner på kort tid må skifte over til elektrisk oppvarming, særlig i områder med presset nett.

For å kunne forhindre store negative samfunnsmessige virkninger, foreslår departementet at det åpnes opp for å pålegge midlertidig videre drift i inntil tolv uker. Dette er en forholdsvis lang tidsperiode. Departementet vurderer imidlertid at dette er nødvendig, fordi det kan ta tid å etablere en alternativ varmekilde. I tillegg kan konkursen åpnes i fyringssesongen (typisk oktober til starten av juni). Naturgitte forhold tilsier da at det er viktig å kunne sikre forutsigbare varmeleveranser i en potensielt kald tid. Om det er nødvendig å pålegge midlertidig videre drift og hvor lang den konkrete perioden skal vare, må uansett vurderes konkret.

Pålagt videre drift vil skje på kreditorenes regning. At virksomheten opprettholdes vil være til fordel for kreditorene, forutsatt at det er mulig å selge boet som en virksomhet under fortsatt drift. Departementet er imidlertid klar over at det er forskjell på sikrede og usikrede kreditorer i tilfelle av videre pålagt drift. En sikret kreditor har tatt pant i eiendelene til selskapet. For et fjernvarmeselskap vil dette ofte dreie seg om fjernvarmenettet og produksjonsanlegg. Pantet fungerer som en garanti, og gir kreditoren rett til å ta og selge eiendelen for å få pengene sine tilbake. Videre drift av anlegget vil dermed sikre verdien på de pantsatte midlene, og gir de sikrede kreditorene mulighet til å tjene på driften. Det er først dersom verdien av selskapets midler overstiger pantegjelden, at realisasjon bringer frie verdier til boet. Det innebærer at de usikrede kreditorene ikke tjener på at driften blir opprettholdt før verdien av midlene overstiger pantegjelden.

Et pålegg om videre drift forplikter ikke boet etter dekningsloven § 7-4 første ledd første punktum utover i det tidsrom pålegget gjelder for. Dersom konkursboet blir pålagt å tre inn i en avtale i forbindelse med pålegg om videre drift, vil boet være berettiget og forpliktet på avtalens vilkår i den perioden. Etter at påleggsperioden har utløpt, vil boet på vanlig måte stå fritt til å velge om det vil tre inn i skyldners avtaler eller ikke, jf. dekningsloven § 7-3. Departementet vurderer imidlertid at det ikke er nødvendig med en særlig lovregulering av forholdet til dekningslovens regler i situasjoner der det er pålagt midlertidig drift, men legger til grunn at reglene gjelder på vanlig måte etter pålegget er utløpt.

Omkostningene av en lovpålagt plikt til å fortsette fjernvarmevirksomheten etter konkursåpning, vil regnes som «nødvendige boomkostninger» og falle inn under legalpanteregelen i panteloven § 6-4 første ledd. Dette innebærer at utgiftene til driften opp til et visst beløp vil bli dekket før panthavernes krav, og vil følgelig kunne gå utover panthaverne. Gitt begrensninger i legalpantereglene vil videre drift kunne nå grensen for hva som kan dekkes etter legalpantereglene. Utgiftene må da dekkes som alminnelig massekrav. For å avbøte potensielle konsekvenser for panthaverne, foreslår departementet at departementet i tilfeller av pålagt drift kan bestemme at fjernvarmeleveranser kan prises til dokumenterbare direkte kostnader ved produksjon og leveranse. Selv om boet pålegges inntreden i skyldnerens avtaler, kan departementet bestemme at en annen pris kan tas i perioden. Dette kan redusere hvor mye kreditorene må dekke av videre drift, ettersom kundene selv vil måtte betale hva produksjon og leveranse i perioden faktisk koster. Dette vil kunne bidra til å skaffe likvide midler for perioden med pålagt videre drift.

Departementet har vurdert om det bør foreslås tilsvarende regler om mulighet for pålegg av drift for tilfeller av rekonstruksjonsforhandling. Formålet med rekonstruksjonsforhandling vil, i de aller fleste tilfeller, være å finne en ordning med kreditorene som kan sikre videre drift av selskapet. Under rekonstruksjonsforhandlingen beholder skyldneren rådigheten over virksomheten, men står under rekonstruksjonsutvalgets tilsyn. Virksomheten drives med andre ord videre under rekonstruksjonsforhandlingen. Utgangspunktet etter dekningsloven § 7-3 a er også at skyldnerens avtaler fortsetter å løpe, med mindre skyldneren beslutter å avslutte avtaleforholdet, jf. dekningsloven § 7-4 a og § 7-6. Etter departementets syn er det derfor ikke behov for å regulere tilfellene av rekonstruksjonsforhandling på tilsvarende måte som ved konkurs.

4.10 Ikrafttredelse

Departementet tar sikte på samtidig ikrafttredelse 1. januar 2028 for de foreslåtte lov- og forskriftsendringene.

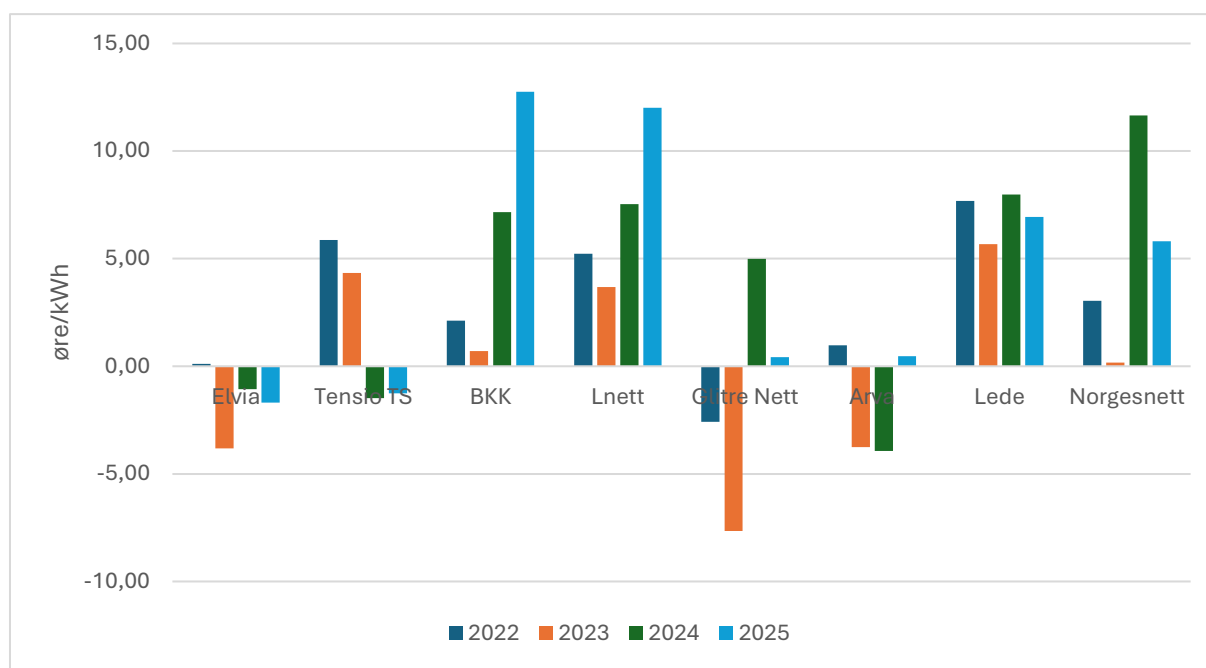
5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Fjernvarmekunder

5.1.1 Husholdninger med fjernvarme

Forslaget innebærer at nettleiedelen av maksimal tillatt fjernvarmepris for husholdningskunder beregnes med en oppdatert metode, som bedre samsvarer med lokal nettleie for strømkunder med elektrisk oppvarming. Forskjellen mellom dagens metode og foreslått, oppdatert metode for beregning av nettleiedel vil variere, både mellom nettområder og over tid. Dette fordi nettleiedelen vil oppdateres årlig basert på data fra det lokale nettselskapet. Figur 1 illustrerer hvordan ny metode ville endret nettleiedelen i maksimal tillatt fjernvarmepris for åtte nettområder i årene 2022-2025. En positiv verdi i Figur 1 betyr en økning i nettleiedelen, mens en negativ verdi viser en reduksjon. Foreslått ny

beregningsmetode gir tydelige utslag i nettleiedelen i maksimal tillatt fjernvarmepris i enkelte nettområder. Departementet vil samtidig påpeke at denne metoden gjør at maksimal tillatt fjernvarmepris i større grad reflekterer prisen på elektrisk oppvarming. De øvrige delene av tillatt fjernvarmepris for husholdninger (strømprisdel, administrasjonsdel, avgiftsdel) foreslås videreført fra dagens praksis.

Figur 1 Illustrasjon på hvordan nettleiedelen i tillatt maksimal fjernvarmepris vil endres ved overgang til foreslått ny metode for husholdningskunder for et utvalg av nettområder i årene 2022-2025. Kilde: NVE.

Betydningen av foreslått ny metode for å beregne nettleiedelen kan illustreres med en leilighet med et fjernvarmeforbruk på 10 800 kWh per år. I nettområdet til nettselskapet BKK, gitt at fjernvarmeselskapet tar maksimal tillatt fjernvarmepris, ville foreslått ny beregningsmetode for denne leiligheten bety en økning i fjernvarmekostnad på 1377 kroner i 2025. En tilsvarende leilighet i nettområdet til Elvia ville fått en reduksjon på 183 kroner i 2025. For leiligheter med lavere forbruk ville forskjellene i kostnad vært mindre. Med en forventet økning i nettleien i årene framover, vil foreslått endret regelverk kunne gi en høyere maksimal tillatt fjernvarmepris framover, sammenlignet med dagens forvaltningspraksis som tar utgangspunkt i KPI-justert energiledd i nettleien fra 2019.

De foreslåtte nye bestemmelsene om konkurs vil kunne gi husholdningene økt sikkerhet for at varmforsyningen opprettholdes i tilfeller der fjernvarmeselskap går konkurs.

5.1.2 Yrkesbygg og andre fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk

Forslaget forventes å kunne føre til endringer i kostnader for fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk fordi forslaget åpner for timesavregning av slike kunder. Dersom fjernvarmeselskapet velger å innføre timesprising vil fjernvarmeprisen kunne variere fra time til time i tråd med endringer i strømpris. Konsekvensen av timesprising for kundene vil variere, blant annet avhengig av kundens forbruksmønster, hvordan fjernvarmeselskapet priser fjernvarme i dag og hvordan fjernvarmeselskapet velger å prisse fjernvarme med

foreslått ny regulering. NVE har beregnet at for en kunde med en gjennomsnittlig forbruksprofil ville bruk av timespriser i årene 2022 – 2025 ført til en årlig gjennomsnittlig økning i tillatt fjernvarmepris i området 4 til 9 øre per kWh, sammenliknet med bruk av månedsverdier.⁸ Beregningen forutsetter at fjernvarmeselskapet til enhver tid tar maksimal tillatt fjernvarmepris og er derfor beheftet med stor usikkerhet. Videre tar beregningen ikke høyde for at innføring av timespriser gir kundene et insentiv til å tilpasse forbruket til prisbildet. Dersom kunden tilpasser seg prisbildet, vil det kunne redusere kundens kostnader.

Foreslåtte nye bestemmelser om konkurs vil kunne gi fjernvarmekunder i tjenesteytende næringer og andre virksomheter økt sikkerhet for at varmeforsyningen opprettholdes i tilfeller der fjernvarmeselskap går konkurs.

5.2 Fjernvarmeselskap

Forslaget vil ha ulik betydning for ulike fjernvarmeselskap, avhengig av blant annet hvordan de priser fjernvarme i dag, hvordan de velger å innrette seg til foreslått ny regulering og hvilken kundesammensetning selskapet har. Ulike selskap kan oppleve økte eller reduserte inntekter som følge av forslaget.

NVE har gjort anslag på hvordan forslaget påvirker selskapenes inntekter basert på forbruksdata fra 2025. Beregningene tar utgangspunkt i forskjellen mellom tillatt maksimalpris etter dagens forvaltningspraksis og tillatt maksimalpris etter foreslått ny regulering. For husholdningskunder viser NVEs anslag for et utvalg fjernvarmeselskap i åtte ulike nettområder at for 2025 ville disse fått høyere eller lavere inntekter i størrelsesorden -15 til +10 mill. kroner per år. Når det gjelder inntekter fra næringskunder (kunder uten husholdningsforbruk) viser NVEs anslag at forslaget kan innebære en økt inntjeningsmulighet på i størrelsesorden 140 mill. kroner per år i 2025 for selskapene samlet sett, gitt at kundene ikke tilpasser forbruket. Årsaken er at forslaget åpner for at selskapene kan avregne slike kunder på timesbasis. Når man legger forbruksdata for 2025 til grunn vil timesprising i gjennomsnitt gi høyere priser sammenliknet med månedspriser, fordi mye av forbruket har skjedd i timer med høy strømpris. Beregningen tar ikke høyde for at innføring av timespriser gir kundene et insentiv til å tilpasse forbruket til prisbildet. Dersom kunden tilpasser seg prisbildet og flytter forbruk til timer med lavere pris så vil det, sammenliknet med anslaget over, kunne redusere kundenes kostnader og dermed selskapenes inntekter.

Over tid er det forventet at nettleien vil øke for å ta høyde for nødvendige forsterkninger og utvidelser av kraftnettet⁹. En slik økning vil gjenspeiles i maksimalprisen for fjernvarme og kan gi noe økte inntjeningsmuligheter for fjernvarmeselskapene. Betydningen vil variere mellom ulike nettområder og er ikke kvantifisert.

Fjernvarmeselskapene kan få økte administrative kostnader til omlegging av faktureringssystemer og tariffier som følge av forslaget. Fjernvarmeselskap som ønsker å benytte timespriser til kunder må sørge for at kundene har fjernavleste timesmålere og

⁸ NVE har kun hatt data til å beregne dette for enkelte fjernvarmenett i prisområdene NO1, NO3 og NO5.

⁹ Rapport nr. 6/2024 RME, Framskrivninger av nettleie i lokalt distribusjonsnett 2024-2030

tilgjengeliggjøre data til kunden om timesforbruk. Dette kan innebære økte administrative kostnader for fjernvarmeselskapene som ikke har system for dette i dag.

Forslaget innebærer at beregningsmetoden for maksimalprisen blir tydeligere, noe som kan føre til at fjernvarmeselskapene legger seg tettere opp til maksimalprisen sammenliknet med dagens situasjon. Dette fordi det blir lettere å være sikker på at prisen til kunden er i henhold til regelverket. På den annen siden kan en tydeligere regulering gjøre det lettere å følge med på prisnivået for kundene, og eventuelt klage på pris eller vurdere andre oppvarmingsløsninger. Betydningen av disse effektene er ikke kvantifisert.

Foreslått fjerning av muligheten til å ta en fast årlig avgift fra kunder med tilknytningsplikt kan gi et incentiv til å gi en rimeligere fjernvarmepris enn maksimal tillatt pris. Dette fordi fjernvarmekunden kan avslutte kundeforholdet til fjernvarmeselskapet uten å risikere å måtte fortsette å betale fast årlig avgift. Departementets forståelse er imidlertid at muligheten til å ta en fast årlig avgift i liten grad brukes i dag og virkningen av å fjerne denne bestemmelsen antas å være liten.

Foreslåtte nye bestemmelser om konkurs vil kunne føre til økte kostnader for kreditorene ved en eventuell konkurs. Dette gjelder særlig bestemmelsen om muligheten for å pålegge videre drift av fjernvarmeanlegget etter at det er åpnet konkurs. De økonomiske virkningene av dette er ikke kvantifisert. Virkningene er blant annet avhengig av antallet konkursåpninger, om det vil bli aktuelt å pålegge videre drift, og i så fall hvor lenge.

5.3 Statlige myndigheter

NVE er klageinstans for prisreguleringen av fjernvarme. Dette foreslås videreført. Innføringen av en ny prisregulering for fjernvarme vil gi økt behov for veiledning og oppfølging overfor fjernvarmeleverandører og kunder i en innledende fase. NVE vil utarbeide en veileder til ny forskrift dersom det er behov.

NVE forventer at forslaget innebærer en økning i antall henvendelser og klager fra husholdningskunder de første årene etter at ny regulering er kommet på plass. NVE vurderer samtidig at klagepågangen fra husholdninger på sikt reduseres noe, ettersom det blir enklere for kundene å se og forstå hvorvidt fjernvarmeprisen ligger over eller under maksimal tillatt fjernvarmepris. Klagesaker fra denne gruppen vil på sikt også bli mindre tidkrevende å beregne, ettersom alle komponentene i fjernvarmeprisen vil være kjent for alle parter.

NVE vurderer at antall klager fra fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk kan øke noe etter innføring av den nye modellen. Dette som følge av at timespriser kan benyttes. Behandling av en klage vil kreve innhenting av timesmålte data fra selskapet for den aktuelle kunden. Dette vil kreve et system for sikker opplasting og behandling av data.

Etter energiloven § 10-1 kan departementet føre kontroll med at bestemmelser gitt i eller i medhold av energiloven blir overholdt. Det er på bakgrunn av denne bestemmelsen anledning til å kontrollere at bestemmelser i kapittel 5 i både energiloven og

energilovforskriften blir overholdt av partene. Innføring av ny prisregulering vil i en innledende fase kunne gi økt behov for tilsyn med at regelverket overholdes.

NVE anslår at ny prisregulering for fjernvarme medfører merarbeid tilsvarende to administrative årsverk de første årene. NVE forventer at regelverket på sikt gir en enklere og mer effektiv forvaltning. Energidepartementet legger til grunn at merarbeidet de første årene vil dekkes innenfor NVEs gjeldende budsjетtrammer.

6 Merknader til lov- og forskriftsforslaget

6.1 Merknader til lovforslaget

Til § 5-5 (Tilknytning og pris):

Bestemmelsen viderefører at fjernvarmeprisen skal reguleres som en maksimalpris, men gir nye regler for hvordan prisen skal fastsettes og hvem som er omfattet av reguleringen. Deler av bestemmelsen er videreføring av gjeldende rett. Bestemmelsen gir også regler for kostnad for tilknytning.

Første ledd regulerer at vederlag for fjernvarme kan beregnes i form av tilknytningskostnad og pris for bruk av fjernvarme. Bestemmelsen er tilsvarende hva som er regulert i dagens § 5-5 første ledd, med en språklig endring av «tilknytningsavgift» til «tilknytningskostnad». Bestemmelsen angir hva fjernvarmeselskapene kan kreve betaling for av fjernvarmekundene, herunder tilknytningskostnad og pris for bruk av fjernvarme. Muligheten for å ta betalt for fast årlig avgift er fjernet. Dette henger sammen med hvordan prisen for bruk av fjernvarme er regulert i forskrift. Bestemmelsen er formulert som en kan-bestemmelse da fjernvarmeselskapene står fritt til å velge å kreve en tilknytningskostnad. Formuleringen «pris for bruk av fjernvarme» åpner for ulike prismodeller. Prisen for bruk av fjernvarme er nærmere regulert i annet ledd, og i energilovforskriften kapittel 5.

Annet ledd første punktum slår fast at prisen for bruk av fjernvarme ikke skal overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde i henhold til fastsatt metode i forskrift. Bestemmelsen tydeliggjør at det er pris for bruk av fjernvarme som reguleres. At prisen for bruk av fjernvarme skal være under eller lik prisen for elektrisk oppvarming er en videreføring av gjeldende regulering. I tillegg fastslår bestemmelsen at metoden for å regne ut hva som er maksimal tillatt fjernvarmepris er fastsatt i forskrift. Metoden fremgår av energilovforskriften § 5-5. Annet punktum angir virkeområdet til prisreguleringen. For å gjøre regelen klarere sammenlignet med gjeldende energilov § 5-5, er det uttrykkelig presisert i bestemmelsen at prisreguleringen gjelder for alle kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon, uavhengig av om det er pålagt tilknytningsplikt. Tredje punktum åpner opp for at det i forskrift gjøres unntak fra prisregulert pris og virkeområde til prisreguleringen. Energilovforskriften kapittel 5 utfyller disse unntaksmulighetene.

Tredje ledd er nytt og gir departementet myndighet til å gi forskrift som fastsetter nærmere vilkår om tilknytningskostnad, leveringsvilkår og prisregulering. Det er gitt nærmere regler om dette i energilovforskriften kapittel 5.

Fjerde ledd viderefører delvis dagens energilov § 5-5 annet ledd, men bestemmelsens krav og virkeområde endres noe. Bestemmelsen åpner nå for at konsesjonsmyndigheten kan be om priser og andre leveringsvilkår og endringer i disse, i stedet for at denne informasjonen skal gis. Videre kan konsesjonsmyndigheten be om den aktuelle informasjonen fra fjernvarmeanlegg med konsesjon som må tilby avtaler underlagt prisreguleringen. Dette utvider virkeområdet til kravet, men henger sammen med utvidelsen av hvilke kunder som er omfattet av prisreguleringen, jf. annet ledd annet punktum i bestemmelsen.

Femte ledd viderefører delvis dagens energilov § 5-5 tredje ledd første punktum, men utvider klageretten til enhver kunde som er underlagt prisregulering. Samtidig er det presisert at det i forskrift kan være bestemt at klageretten ikke gjelder, se for eksempel energilovforskriften § 5-8 femte ledd.

Sjette ledd viderefører dagens energilov § 5-5 tredje ledd annet punktum. Bestemmelsen er gjort klarere, ved at den påpeker spesifikt påleggskompetansen til konsesjonsmyndigheten om endringer av prisen eller andre leveringsvilkår. Bestemmelsen er også flyttet til et eget ledd for å understreke at påleggskompetansen gjelder generelt.

Syvende ledd viderefører delvis dagens energilov § 5-5 fjerde ledd, med en språklig endring til «tilknytningskostnad». Ordet «abonment» er beholdt i bestemmelsen. Med «abonment» er det ment å omfatte det eller de bestemte byggene eller tiltakene som må knytte seg til fjernvarme på grunn av tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 27-5, men som ikke nødvendigvis er å anse som kunder av fjernvarmeselskapet. Enkelte som er pålagt tilknytningsplikt, kan måtte betale tilknytningskostnad selv om de ikke kommer til å bruke fjernvarme.

Muligheten for fjernvarmeselskaper til å ta en fast årlig avgift fra kunder med tilknytningsplikt uavhengig av faktisk bruk, er ikke videreført.

Til § 5-9 (Husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (nærvarme))

Bestemmelsen slår fast at departementet kan gi forskrift som fastsetter nærmere vilkår om levering og prisregulering av fjernvarme fra fjernvarmeanlegg som ikke har konsesjon etter energiloven, og for husholdningskunder av disse anleggene.

Til § 5-10 (Midlertidig drift og sikring av fortsatt levering ved konkurs hos fjernvarmekonsesjonær)

Bestemmelsen er ny. Den regulerer rammene for at et konkursbo kan midlertidig drifte et fjernvarmeanlegg der konsesjonæren har gått konkurs, og gir regler for å sikre fortsatt levering av varme til kundene. Formålet til bestemmelsen er å avklare plikter for konsesjonsgitte anlegg ved konkurtsåpning, og sette rammer for myndighetsutøvelse i det samme tidsrommet.

Første ledd fastsetter en informasjonsplikt for både konsesjonær og tingretten overfor departementet i forbindelse med begjæring om konkurs eller ved åpning av konkursbo.

Annet ledd åpner for at et konkursbo kan drifte et fjernvarmeanlegg med konsesjon midlertidig videre for en periode på inntil seks måneder. Dette gjelder uavhengig av om boet har erklært inntreden i skyldners avtaler. Konkursboet kan drifte midlertidig videre dersom det er åpnet konkurs hos fjernvarmeselskapet som er gitt konsesjonen, og bostyrer sender melding til departementet. Perioden på seks måneder løper fra tidspunktet for konkursåpning. Perioden kan forlenges etter søknad til departementet.

Konkursboet kan søke om å bli unntatt fra prisreguleringen i energiloven § 5-5. Unntak fra prisreguleringen gis ved enkeltvedtak, og det kan stilles vilkår for tillatelsen. Det kan eksempelvis stilles vilkår om at fjernvarmeprisen skal representere faktiske kostnader ved den midlertidige driften, og at det må kunne fremlegges dokumentasjon på dette. Det kan også stilles krav til konkursboet om å underrette berørte kunder, rettighetshavere og andre berørte angående pris for den videre driften.

Tredje ledd åpner for at departementet på nærmere vilkår kan pålegge fortsatt drift av et konsesjonsgitt fjernvarmeanlegg i inntil tolv uker hvor det er åpnet konkurs hos konsesjonær. *Første punktum* fastsetter rammene for påleggsadgangen. Påleggsadgangen er ment å være en unntaksbestemmelse, og terskelen for å bruke bestemmelsen er ment å være høy. Pålegget kan kun gjelde i den utstrekning det er nødvendig for å sikre varme hos fjernvarmekundene. Dette kan også inkludere varmtvann. Dersom det er kunder som kan få varme på en annen hensiktsmessig måte, vil det ikke nødvendigvis være behov for at det leveres fjernvarme fra fjernvarmeanlegget. Det er anledning til å pålegge boet å bare tre inn i deler av skyldnerens avtaler. Videre må det oppstå fare for driftsstans av anlegget som følge av konkursåpningen. Vilkårene som stilles er kumulative. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil for å sikre fortsatt levering av varme, og vil bare kunne benyttes unntaksvis. Lengden på perioden for pålegg om fortsatt drift må vurderes konkret, og ikke være lengre enn nødvendig.

Å pålegge fortsatt drift etter denne bestemmelsen innebærer at konkursboet blir pålagt å tre inn i hele eller deler av skyldnerens løpende avtaler, jf. dekningsloven § 7-3. Krav som påløper i pålagt driftsperiode i inntil tolv uker vil være massekrav.

Annet og tredje punktum fastsetter vurderingsmomenter for om pålegg skal gis. Det skal tas hensyn til om viktige samfunnsinteresser vil bli skadelidende som følge av driftsstans. Dette legger opp til en vurdering av forholdsmessighet, hvor det må vurderes om de samfunnsmessige fordelene ved et pålegg er større enn de privatrettslige ulempene. Dette er en konkret vurdering. Dersom konkurs åpnes i en kald periode på vinterstid, og fjernvarme leveres til et boligselskap eller offentlig institusjonsbygg, vil dette kunne være relevante momenter ved den konkrete vurderingen. Det skal også tas hensyn til boets økonomi. Departementet skal ta hensyn til boets likviditet med sikte på å unngå massekonkurs. *Fjerde punktum* åpner opp for at departementet kan bestemme at fjernvarmeleveranser ved pålagt drift kan prises til dokumenterbare direkte kostnader ved produksjon og leveranse. Bestemmelsen gir departementet mulighet til å unnta konkursboet fra vilkåret om pris i skyldnerens løpende avtaler. Fjernvarmeprisen skal basere seg på de direkte kostnader som følger av produksjon og leveranse av fjernvarmen, og boet må kunne dokumentere dette. Formålet med bestemmelsen er å redusere hvor mye kreditorene må dekke av videre drift,

ettersom kundene selv vil måtte betale hva produksjon og leveranse i perioden faktisk koster. Dette vil kunne bidra til å skaffe likvide midler for perioden med pålagt videre drift.

Fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrift om sikring av fortsatt levering i situasjoner etter tredje ledd. Bestemmelsen dekker fjernvarmeleveranser fra konsesjonær til sine kunder. Behovet for sikring av fortsatt levering ved konkurs vil kunne variere ut fra bl.a. kundemassen til konsesjonæren og når på årstiden konkursen skjer.

6.2 Merknader til endringsforskrift

Til § 5-2 bokstav i):

Henvisningen til plan- og bygningsloven oppdateres til gjeldende bestemmelse i loven, og bestemmelsen har blitt noe språklig forenklet.

Til § 5-4 Tilknytningskostnad:

Bestemmelsen er ny og utdyper energiloven § 5-5 første ledd, jf. tredje ledd i lovforslaget.

Første ledd regulerer at tilknytningskostnad til et fjernvarmeanlegg ikke skal overstige de direkte kostnadene ved å tilknytte den aktuelle kunden til fjernvarmenettet. Det presiseres at kundens andel av de øvrige distribusjonskostnader eller kostnader for kapasitetsøkning i varmeproduksjon, ikke skal inngå i tilknytningskostnaden.

Med de direkte kostnadene siktes det til dokumenterbare kostnader av hva det koster å knytte kunden til fjernvarmenettet, for eksempel kostnader for grøftarbeid for nødvendig rørstrekk, rør, varmeveksler mv.

Tilknytningskostnaden gjelder avgreiningen fra hovedrøret og til kunden og kundesentral i bygget. Dersom det er flere enn én kunde som tilknyttes, skal fjernvarmeselskapet sørge for en forholdsmessig fordeling av kostnader mellom kundene. Dersom fjernvarmeselskapet ønsker å legge til rette for fremtidige kunder samtidig som de skal tilknytte en eller flere kunder, skal selskapet sørge for en forholdsmessig fordeling av kostnader mellom kunde og fjernvarmeselskap. I slike tilfeller vil for eksempel de aktuelle rørene som legges være overdimensjonert i forhold til hva den eller de kunder som ønsker tilknytning nå, behøver.

Presiseringen av at kundens andel av de øvrige distribusjonskostnader ikke skal inngå i tilknytningskostnaden følger av at dette er et driftsforhold fjernvarmeselskapet har ansvar for. Det samme gjelder avgrensningen mot kostnader for kapasitetsøkning i varmeproduksjon, ettersom dette er et forhold som påvirkes av at fjernvarmeselskapet beslutter å tilknytte kunder til sitt anlegg.

Annet ledd pålegger fjernvarmeselskapene å kunne dokumentere kostnadene for å knytte til kunden. De dokumenterte kostnadene skal kunne oppgis ved forespørsel, bl.a. fra kunde.

Til § 5-5 Metode for fastsettelse av maksimal tillatt fjernvarmepris:

Bestemmelsen er ny og utfyller energiloven § 5-5 annet ledd første punktum. Den angir en metode for å fastsette hva som utgjør maksimal tillatt fjernvarmepris. Maksimalprisen utgjør den øvre grense for hva et fjernvarmeselskap kan ta betalt av en fjernvarmekunde som omfattes av prisreguleringen. Det er ingen hindringer for at fjernvarmeselskapet tar mindre betalt enn det som er maksimal tillatt fjernvarmepris hver måned.

Første ledd bestemmer at det er summen av strømprisdelen, administrasjonsdelen, nettleielsen og avgiftsdelen som utgjør maksimal tillatt fjernvarmepris hver måned. Det blir også presisert at maksimal fjernvarmepris skal beregnes ekskludert merverdiavgift. Dette innebærer at eventuelle endringer i merverdiavgift for strøm ikke vil få innvirkning på fjernvarmeprisen. Prisen en fjernvarmekunde faktureres for skal være inkludert merverdiavgift, i tråd med merverdiavgiftsloven § 1-1, jf. § 1-3 bokstav b).

Annet ledd bestemmer hvordan strømprisdelen skal fastsettes. Strømprisdelen skal fastsettes til spotpris på elektrisitet i forsyningsområde der fjernvarmen leveres. Formuleringen viser en kobling til elektrisitetsmarkedet, men fastslår at spotprisen skal fastsettes basert på månedlig uvektet gjennomsnitt. Dette avviker fra fastsettingen av spotpris på strøm. Månedlig uvektet gjennomsnitt beregnes ved at spotprisen i alle timene i en måned summeres opp og deles på antall timer i den aktuelle måneden.

Videre åpner annet ledd for at strømprisdelen kan baseres på spotpriser på timesnivå. Dette gjelder kun for kunder uten husholdningsforbruk som måles på timenivå og som har tilgang på timesforbruket sitt i tråd med § 5-6 i denne forskriften. Måles strømprisdelen basert på spotpriser på timesnivå, kan strømprisdelen ikke overstige spotprisen per time.

Med «kunder uten husholdningsforbruk» menes kunder som ikke har forbruk av fjernvarme i en privatbolig. Kunder uten husholdningsforbruk omfatter bl.a. yrkesbygg, industri og byggvarme. Bygg med både husholdningsforbruk og annen virksomhet faller utenfor denne kategorien så lenge det er én fellesmåler for kundeforholdet. Grunnen er at slike kombinasjonsbygg vil ha minimum én leilighet med forbruk av fjernvarme i en privatbolig. Kombinasjonsbygg der fjernvarmeselskapet har installert en måler for yrkesbyggdelen og en for boligdelen, slik at fjernvarmeselskapet kan fakturere hver kundegruppe basert på deres forbruk, kan basere strømprisdelen basert på den respektive kundegruppen som måleren avgrenser for.

Tredje ledd fastsetter at administrasjonsdelen er 3,5 øre per kWh levert fjernvarme.

Fjerde ledd fastslår at nettleielsen skal legge den lokale nettleien på elektrisitet til grunn. Med lokal nettleie på elektrisitet menes nettleien i området som kunden befinner seg i. Nettleielsen skal fastsettes i tråd med § 5-7 i forskriften, som angir nærmere hvordan nettleie for kunder med og uten husholdningsforbruk skal fastsettes

Femte ledd angir at avgiftsdelen tilsvarer forbruksavgiften for strøm (elavgift). Denne gjelder for alle kunder som er omfattet av prisreguleringen, og er tilsvarende hva den spesifikke kunden ville betalt dersom den benyttet strøm til oppvarming som fjernvarmekunden ellers

ville betalt for strøm. Avgiften skal gjelde for alle kunder som er omfattet av prisreguleringen. For kunder med husholdningsforbruk skal avgift til Energifondet (Enova-avgift) inngå i tillegg.

Sjette ledd slår fast at fjernvarmeselskapet skal korrigere uriktig fakturert beløp dersom det en måned er fakturert fjernvarmepris høyere enn tillatt maksimal fjernvarmepris. Feil kan for eksempel forekomme ved at fjernvarmemåleren hos kunden ikke måler korrekt, eller at den ikke måler i det hele tatt. Korrigeringen skal i så fall skje på første mulige faktura etter at feilen er oppdaget. Bestemmelsen gir ikke anledning for fjernvarmeselskap til å stipulere et forbruk hos kunden for en eller flere måneder i stedet for målt forbruk, og så korrigere i etterkant for å være innenfor maksimal tillatt fjernvarmepris.

Til § 5-6 Krav til tilgjengeliggjøring av timesdata

Bestemmelsen er ny og må ses i sammenheng med energiloven § 5-5 og metoden angitt i energilovforskriften § 5-5. Bestemmelsen fastslår at fjernvarmeselskap som fakturerer kunder uten husholdningsforbruk basert på målt fjernvarmeforbruk per time, på forespørsel fra kunden skal tilgjengeliggjøre data om kundens timesforbruk. Dette skal gjøres på hensiktsmessig måte og uten kostnad for kunden.

Bestemmelsen gjelder bare der timesmålte verdier brukes for fakturering. Det er kun kunder uten husholdningsforbruk som kan faktureres basert på timesmålte verdier. Ved å gi kundene tilgang til sine timesmålte verdier, får de nødvendig informasjon om forbruket sitt og blir satt i stand til å kontrollere at fjernvarmeselskapet ikke har fakturert mer enn maksimal tillatt fjernvarmepris etter energiloven § 5-5.

Til § 5-7 Nærmere om nettleiedel

Bestemmelsen er ny. *Første ledd* regulerer at nettleiedelen for kunder med husholdningsforbruk skal fastsettes årlig av NVE for hvert nettselskap. Nettleiedelen skal fastsettes basert på siste tilgjengelige data for faktisk inntekt fra husholdninger delt på forbruket til husholdningene, og multiplisert med en faktor på 0,8. Med «kunder med husholdningsforbruk» menes kunder som forbruker fjernvarme i en privatbolig. Dette inkluderer bl.a. eneboliger, rekkehus, leiligheter, boligselskap, utleieboliger og andre former for privatboliger. Husholdningsforbruk omfatter ikke institusjoner hvor personer er bosatt og får dekket sine behov for kost, pleie og omsorg. Noen bygg består av både husholdninger og annen virksomhet. Etter dette regelverket vil slike bygg bli regnet som kunde med husholdningsforbruk, selv om fjernvarmekunden selv ikke er en husholdning. Dette gjelder kun dersom kundeforholdet har én felles fjernvarmemåler for hele forbruket.

Annet ledd regulerer hvordan nettleiedelen for kunder uten husholdningsforbruk skal fastsettes. Med «kunder uten husholdningsforbruk» menes kunder som ikke har forbruk av fjernvarme i en privatbolig. Kunder uten husholdningsforbruk omfatter bl.a. yrkesbygg, industri og byggvarme. Se ellers merknaden til § 5-5 annet ledd i denne forskriften. Nettleiedelen skal fastsettes basert på hva en nettkunde ville betalt i lokal nettleie med samme forbruk og effekt på strøm. Med nettkunde siktes det til nettkunde på strøm. Annet punktum presiserer at eventuelle faste kostnader i lokal nettleie som ikke er knyttet til forbruk eller effekt, skal holdes utenfor nettleiedelen. Dette fordi en fjernvarmekunde også benytter strøm og vil betale en eventuell fast kostnad over nettleien. Det er videre i tredje punktum gitt

en presisering på hvordan effekt skal fastslås for kunder uten husholdningsforbruk som ikke blir timesmålt. For disse kundene skal effekt fastslås ved å dele månedlig fjernvarmeforbruk på antall timer i måneden. Dette gjør det mulig å finne en lik effekt for alle timene. Det er dermed ikke anledning til å benytte profiler for forbruket for kunder som ikke timesmåles. Fjernvarmeselskapet kan eventuelt installere en fjernavlest timesmåler for å kunne benytte timesprising.

Til § 5-8 Unntak fra maksimal fjernvarmepris

Bestemmelsen utfyller energiloven § 5-5 annet ledd tredje punktum og tredje ledd.

Første ledd gjelder unntak for fjernvarmekunder med husholdningsforbruk og angir at fjernvarmeselskap kan tilby tidsbegrensede avtaler om prising av fjernvarme som avviker fra prisregulert pris på fjernvarmeleveranser til disse kundene. Å inngå en prisavtale er frivillig og det er opp partene å bli enige om en slik avtale. Blir de ikke enige, skal prisregulert pris i tråd med energiloven § 5-5 første ledd og energilovforskriften § 5-5 gjelde. Avtalene kan inngås for ett år av gangen og skal være skriftlig. Ved overdragelse av bolig til ny eier vil en eventuell avtale opphøre og ny kunde har rett på prisregulert pris med mindre ny kunde inngår en avtale om prising av fjernvarme som avviker fra prisregulering. For øvrig gjelder vanlige avtalerettslige regler. Det er også regulert at fjernvarmekunder som ikke inngår en ny prisavtale ved utløpet av gjeldende avtaleperiode, skal ha en prisregulert pris for fjernvarmen den forbruker. Bestemmelsen må ses i sammenheng med bestemmelsens tredje til femte ledd.

Annet ledd gjelder unntak for fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk og slår fast at disse kundene frivillig kan inngå tidsbegrensede avtaler med fjernvarmeselskap om prising av fjernvarme. Det er opp til partene å bli enige om en slik avtale. Blir de ikke enige, skal prisregulert pris i tråd med energiloven § 5-5 annet ledd og energilovforskriften § 5-5 gjelde. Prisavtaler skal være avtalt skriftlig mellom partene. For øvrig er avtalen omfattet av vanlige avtalerettslige regler. Fjernvarmekunden skal ha en prisregulert pris på fjernvarmen den forbruker dersom vedkommende ved utløpet av avtaleperioden ikke inngår en ny prisavtale. Også denne bestemmelsen må ses i sammenheng med tredje til femte ledd.

Tredje ledd regulerer at det i avtaler om pris som inngås etter denne bestemmelsen, kommer tydelig frem hvilket unntak som er benyttet. Det innebærer at fjernvarmeselskapet i avtalen de tilbyr tydelig skal vise om den aktuelle avtalen er et unntak fra maksimal fjernvarmepris etter energilovforskriften § 5-8 første eller annet ledd.

Fjerde ledd fastslår at det kun er gyldige avtaler inngått i henhold til denne bestemmelsen, som prisregulert pris ikke gjelder for i avtaleperioden. Bestemmelsen er ment som en sikkerhetsventil for avtaler som er inngått, men som viser seg å ikke være gyldige. Bestemmelsen presiser også at energilovens bestemmelser om maksimalprisreguleringen i § 5-5 annet ledd, kundens klagerett i § 5-5 femte ledd og NVEs påleggskompetanse i § 5-5 sjette ledd opphører i avtaleperioden. Fjernvarmeselskapet plikter å informere kunden skriftlig før avtalen signeres om at nevnte bestemmelser om klagerett, maksimalprisregulering og NVEs påleggskompetanse opphører.

Til § 5-9 Krav til faktura

Bestemmelsen er ny og formålet til bestemmelsen er å sette kunder i stand til å selv lese av fakturaen om fjernvarmeprisen de har blitt fakturert ligger under den maksimale tillatte fjernvarmeprisen eller ikke, og hvor mye under maksimal tillatt fjernvarmepris fjernvarmeselskapet har tatt i pris for bruk av varme den måneden.

Første ledd pålegger fjernvarmeselskap å synliggjøre på faktura til kunder som ikke har inngått avtale om pris som avviker fra prisreguleringen, hva kundens maksimale tillatte fjernvarmepris var den aktuelle måneden. Dette gjelder både for kunder med og uten husholdningsforbruk. For kunder uten husholdningsforbruk skal fjernvarmeselskapet på fakturaen også synliggjøre den effekt som ligger til grunn for nettleielsen i kundens maksimale tillatte fjernvarmepris.

Kravene til faktura gjelder i tillegg til de krav som stilles for fakturering i forskrift om måling og fakturering av varme, kjøling og varmt tappevann kapittel 4.

Annet ledd fastslår at fjernvarmeselskapet for kunder uten husholdningsforbruk som måles på timenivå skal tilgjengeliggjøre maksimal tillatt fjernvarmepris for kunden på egnet måte.

7 Forslag til lov- og forskriftsendringer

7.1 Forslag til endring i energiloven

Endringslov til energiloven kapittel 5 (regulering av fjernvarme)

I

Lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. endres slik:

§ 5-5 skal lyde:

§ 5-5 (Tilknytning og pris)

Vederlag for fjernvarme kan beregnes i form av tilknytningskostnad og pris for bruk av fjernvarme.

Prisen for bruk av fjernvarme skal ikke overstige prisen for elektrisk oppvarming i vedkommende forsyningsområde i henhold til fastsatt metode i forskrift. Prisreguleringen gjelder for kunder av fjernvarmeanlegg med konsesjon. Det kan i forskrift gjøres unntak fra prisregulert pris og hvem som er omfattet av prisreguleringen.

Departementet kan gi forskrift som fastsetter nærmere vilkår om tilknytningskostnad, leveringsvilkår og prisregulering.

Konsesjonsmyndigheten kan be om priser og andre leveringsvilkår og endringer i disse fra fjernvarmeanlegg med konsesjon.

Enhver kunde som er omfattet av prisreguleringen har rett til å klage til konsesjonsmyndigheten på priser og andre leveringsvilkår, med mindre annet fremgår i forskrift.

Konsesjonsmyndigheten kan gi pålegg om endringer av prisen eller andre leveringsvilkår, med mindre annet fremgår i forskrift.

Når tilknytningsplikt til fjernvarmeanlegg er pålagt i medhold av plan- og bygningsloven § 27-5, kan abonnenten bli pålagt å betale tilknytningskostnad uavhengig av om fjernvarme nyttes eller ikke.

Ny § 5-9 skal lyde:

§ 5-9 Husholdningskunder av fjernvarmeanlegg uten konsesjon (nærvarme)

Departementet kan gi forskrift som fastsetter nærmere vilkår om levering og prisregulering av fjernvarme fra fjernvarmeanlegg uten konsesjon og for kunder av slike anlegg som har husholdningsforbruk.

Ny § 5-10 skal lyde:

§ 5-10 (Midlertidig drift og sikring av fortsatt levering ved konkurs hos fjernvarmekonsesjonær)

Konsesjonær etter energiloven § 5-1 skal underrette departementet om fremsatt begjæring om konkurs etter lov om gjeldsforhandling og konkurs § 66. Tingretten skal straks informere departementet om konkursbo som åpnes hos konsesjonæren.

Ved konkursåpningen hos konsesjonæren kan konkursboet, uavhengig av om det har erklært inntreden i skyldners avtaler, ved melding til departementet drifte et fjernvarmeanlegg med konsesjon midlertidig videre for en periode på inntil 6 måneder. Perioden kan forlenges etter søknad. Departementet kan etter søknad unnta konkursboet fra prisreguleringen i energiloven § 5-5 annet ledd.

Ved konkursåpning hos konsesjonær, kan departementet, så langt det er nødvendig for å sikre varme hos fjernvarmekundene, pålegge fortsatt drift i inntil tolv uker, herunder pålegge boet å tre inn i hele eller deler av skyldnerens løpende avtaler. Ved vurdering av om slike pålegg skal gis, skal det tas hensyn til om viktige samfunnsinteresser vil bli skadelidende som følge av driftsstans. Det skal også tas hensyn til boets økonomi. Departementet kan bestemme at fjernvarmeleveranser ved pålagt drift kan prises til dokumenterbare direkte kostnader ved produksjon og leveranse.

Departementet kan gi forskrift om sikring av fortsatt levering i situasjoner etter tredje ledd.

II

Endringsloven trer i kraft 1. januar 2028.

7.2 Forslag til endring i energilovforskriften

Endringsforskrift til energilovforskriften kapittel 5 (regulering av fjernvarme)

Hjemmel: Fastsatt av Energidepartementet med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. § 5-5 og 10-6.

I

Forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) endres slik:

§ 5-2 bokstav i) skal lyde:

Opplysninger om priser og andre leveringsvilkår dersom søkeren forutsetter at det *vedtas* tilknytningsplikt etter plan- og bygningsloven § 27-5.

Ny § 5-4 skal lyde:

§ 5-4 Tilknytningskostnad

Tilknytningskostnad til et fjernvarmeanlegg skal ikke overstige de direkte kostnadene ved å knytte den aktuelle kunden til fjernvarmenettet. Kundens andel av de øvrige distribusjonskostnader eller kostnader for kapasitetsøkning i varmeproduksjon skal ikke inngå i tilknytningskostnaden. Dersom det er flere enn én kunde som tilknyttes, skal fjernvarmeselskapet fordele kostnader forholdsmessig mellom kundene.

Fjernvarmeselskap skal kunne dokumentere kostnader for tilknytning til kunde og oppgi dette ved forespørsel.

Ny § 5-5 skal lyde:

§ 5-5 Metode for fastsettelse av maksimal fjernvarmepris

Maksimal tillatt fjernvarmepris beregnes som summen av strømprisdel, administrasjonsdel, nettleiedel og avgiftsdelt. Maksimal fjernvarmepris skal beregnes månedlig og ekskludert merverdiavgift.

Strømprisdelen beregnes som månedlig uvektet gjennomsnitt av spotpris på elektrisitet i forsyningsområdet der fjernvarmen leveres. For kunder uten husholdningsforbruk som måles på timenivå, og har tilgang til timespriser og timesforbruket sitt i tråd med § 5-6 i denne forskriften, kan strømprisdelen baseres på spotpriser. For disse kundene skal publisert timespris per budområde formidlet av kraftbørs benyttes. Administrasjonsdelen skal være 3,5 øre per kWh levert fjernvarme.

Nettleiedelen legger den lokale nettleien på elektrisitet til grunn, og skal beregnes i tråd med § 5-7 i denne forskriften.

Avgiftsdelen tilsvarer avgiften for elektrisk kraft som fjernvarmekunden betaler eller ville betalt for elektrisitet. For kunder med husholdningsforbruk skal også avgift til Energifondet (Enova-avgift) inngå.

Er det fakturert fjernvarmepris høyere enn tillatt maksimal fjernvarmepris, skal fjernvarmeselskapet korrigere uriktig fakturert beløp på første mulige faktura.

Ny § 5-6 skal lyde:

§ 5-6 Krav til tilgjengeliggjøring av timesdata

I tilfeller der fjernvarmeselskap fakturerer en kunde uten husholdningsforbruk basert på målt fjernvarmeforbruk per time, skal fjernvarmeselskapet på forespørsel fra kunden kostnadsfritt tilgjengeliggjøre data til kunden om dens timesforbruk på hensiktsmessig måte.

Ny § 5-7 skal lyde:

§ 5-7 Nærmere om nettleiedel

For kunder med husholdningsforbruk beregner og publiserer Norges vassdrags- og energidirektorat årlig nettleiedelen for hvert nettselskap. Dette skal gjøres basert på siste tilgjengelige data for nettselskapets faktiske inntekt fra husholdninger delt på strømforbruket til husholdningene, og multiplisert med en faktor på 0,8.

For kunder uten husholdningsforbruk beregnes nettleiedelen basert på hva en nettkunde ville betalt i lokal nettleie med samme forbruk og effekt på strøm. Eventuelle faste kostnader i lokal nettleie som ikke er knyttet til forbruk eller effekt, skal ikke inngå i nettleiedelen. Dersom kunder uten husholdningsforbruk ikke timemåles, skal effekt fastslås ved å dele månedlig fjernvarmeforbruk på antall timer i måneden.

Ny § 5-8 skal lyde:

§ 5-8 Unntak fra maksimal fjernvarmepris

Fjernvarmeselskap kan tilby fjernvarmekunder med husholdningsforbruk å inngå tidsbegrensede avtaler om prising av fjernvarme som avviker fra maksimal fjernvarmepris. Avtalen skal være skriftlig og kan inngås for maksimalt 1 år av gangen. Med mindre fjernvarmekunden inngår en ny avtale ved utløpet av avtaleperioden, gjelder prisregulert pris i energiloven § 5-5 annet ledd etter avtaleperioden er utløpt.

Fjernvarmeselskap kan tilby fjernvarmekunder uten husholdningsforbruk å inngå tidsbegrensede avtaler om prising av fjernvarme som avviker fra maksimal fjernvarmepris. Avtalen skal være skriftlig. Med mindre fjernvarmekunden inngår en ny avtale ved utløpet av avtaleperioden, gjelder prisregulert pris i energiloven § 5-5 annet ledd etter avtaleperioden er utløpt.

Det må fremgå av avtale inngått etter denne bestemmelsen om avtalen følger av unntaket i første eller annet ledd.

For avtaler inngått i henhold til denne bestemmelsen gjelder ikke prisregulert pris i energiloven § 5-5 annet ledd for avtaleperioden, klagerett i energiloven § 5-5 femte ledd eller konsesjonsmyndighetens påleggskompetanse i energiloven § 5-5 sjette ledd. Fjernvarmeselskapet plikter å informere avtaleparten skriftlig om tap av rettigheter som nevnt i første punktum før avtaleinngåelse.

Ny § 5-9 skal lyde:

§ 5-9 Krav til faktura

I tillegg til de krav som stilles for fakturering i forskrift om måling og fakturering av varme, kjøling og varmt tappevann kapittel 4, skal fjernvarmeselskap synliggjøre følgende på faktura:

- a) Maksimal tillatt fjernvarmepris for kunden,*
- b) Effekt som ligger til grunn for nettleidedel i maksimal tillatt fjernvarmepris, der relevant.*

For kunder uten husholdningsforbruk som måles på timenivå skal maksimal tillatt fjernvarmepris tilgjengeliggjøres for kunden på egnet måte.

Første og annet ledd gjelder ikke for kunder som har inngått avtale om pris etter § 5-8 .

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2028.